

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

- *Frilandsarealer*
- *Växthus- och bänkgårdsytor*
- *Skördar av köks- och trädgårdsväxter; frukt och bär*
- *Fruktträd (äpplen och päron)*

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 2005 bedrevs trädgårdsodling vid ca 2 600 företag i landet. Frilandsodling förekom på 72 % av företagen på en sammanlagd areal av 12 600 hektar. Växthusodling förekom på 1 000 företag med en sammanlagd yta av 3 milj. m² (tabellerna 5.1–2).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst (1 900 ha) följt av isbergssallat (1 100 ha) samt matlök (900 ha) år 2006. Spenat och palsternacka är de köksväxter, vars arealer har ökat mest procentuellt sett mellan 2002 och 2005.

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2005 upptog morötter och jordgubbar en tredjedel. Morötter odlades av 419 och jordgubbar av 525 företag (tabell 5.3).

Den odlade arealen för äppelträd uppgår år 2007 till 1 194 ha och består av drygt 1,6 milj. träd. De vanligaste äppelsorterna är Ingrid Marie / Karin Schneider samt Aroma / Röd Aroma som odlas på 25 respektive 17 % av den totala äppelarealen i Sverige (tabell 5.5).

Päronodlingen i Sverige omfattar 137 000 träd på en yta av 119 ha. De vanligaste päronsorterna i Sverige är Clara Frijs samt Conference som odlas på 36 respektive 19 % av päronarealen.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av tomat och gurka år 2005. En minskning har dock skett sedan 2002. Bland snittblommorna

användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (tabell 5.6).

Både antalet företag och den odlade ytan av snittblommor i växthus/bänkgård fortsätter att minska. År 2005 upptog odlingen av snittblommor i växthus och bänkgård en yta av 50 700 m² vid totalt 45 företag. Det är en halvering av ytan sedan 2002. Ytan för köksväxter har böljat upp och ned de senaste 20 åren och upptar nu 133 ha (tabell 5.7).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor i Lantbruksregistret

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 via Lantbruksregistret. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering gjorts. LBR-insamlingen syftade enbart till att ge en grov bild av pro-

duktionsresurserna inom frilands- och växt-husdlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och - inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar, som man numera inte skiljer på, avses ske vart tredje år.

Produktion och odlade arealer 2006 redovisas för 13 av de viktigaste trädgårdsprodukterna i Sverige. Statistiken baseras på en urvalsundersökning till ca 1 100 trädgårdsföretag.

Antalet fruktträd 2007 redovisas för äpplen och päron i Sverige. Statistiken baseras på en enkätundersökning till samtliga trädgårdsföretag som enligt Jordbruksverket bedriver fruktodling om minst 2 500 m².

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001.

Antalet fruktträd 2007 har publicerats i JO 33 SM 0801.

Skörd av trädgårdsväxter 2006 har publicerats i JO 37 SM 0701.

Trädgårdsproduktion 2005 har publicerats i JO 33 SM 0601.

Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 (avseende uppgifter för 2002) har publicerats i JO 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 (avseende uppgifter för 1999) i JO 36 SM 0001.

Statistiska meddelanden är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande ekologiskt odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1**Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2005***Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of enterprises*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Område	Växthus		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>Län</i>					
Stockholms	247	80	150	47	110
Uppsala	23	24	76	30	46
Södermanlands	51	23	71	31	47
Östergötlands	132	56	565	101	142
Jönköpings	51	31	236	55	77
Kronobergs	25	16	48	25	39
Kalmar	55	32	825	115	140
Gotlands	15	14	665	88	95
Blekinge	79	29	602	109	130
Skåne	1 524	267	6 772	646	849
Hallands	172	58	553	123	170
Västra Götalands	235	128	877	187	281
Värmlands	34	24	163	32	48
Örebro	42	25	142	47	68
Västmanlands	70	20	61	19	36
Dalarnas	31	31	183	32	54
Gävleborgs	49	23	69	34	52
Västernorrlands	38	29	75	30	55
Jämtlands	17	17	105	24	38
Västerbottens	66	23	97	30	45
Norrbottnens	57	21	223	48	62
<i>Hela riket</i>					
2005	3 013	971	12 557	1 853	2 584
2002	3 373	1 143	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	11 898	3 961	4 907

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–2005***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of enterprises*Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.*Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.*

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005
Växthus									
yta, 1 000 m ²	3 545	3 370	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373	3 013
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143	971
Bänkgård									
yta, m ²	159 525	..	96 835	..	80 607	..	44 424
antal	517	..	287	..	174	..	77
Friland									
yta, ha	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081	12 557
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044	1 853
Totalt									
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004	2 584

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2002			2005			2006 ¹		
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag
<i>Köksväxter</i>									
Gurka	278	12 313	117	226	11 503	102	164	9 400	..
Matlök	805	23 228	311	902	28 614	274	894	32 800	..
Purjolök	99	2 574	115	127	3 424	92	141	3 800	..
Morötter	1 820	84 784	453	1 727	96 228	419	1 925	116 600	..
Rödbetor	255	9 330	177	288	12 699	159
Kålrotter	175	4 080	147	163	4 894	124
Blomkål	316	4 850	98	311	5 450	96	259	4 500	..
Vitkål	385	13 405	189	370	15 557	156	397	19 000	..
Salladskål	75	1 782	38
Isbergssallat	1 092	23 350	114	1 211	27 199	84	1 088	26 200	..
Annan sallat	94	865	63
Majs	126	425	91	140	993	93
Broccoli	246	1 944	117
Dill	163	..	88	175	969	122
Palsternacka	115	..	49	180	4 717	80
Spenat	154	..	17	243	2 113	30
Övriga köksväxter	815	738	..	296
Summa köksväxter	6 767	..	1 045	7 047	..	987
<i>Frukt</i>									
Äpple	1 334	18 005	231	1 440	17 683	259	1 592	24 000	..
Päron	172	1 972	111	197	1 687	127
Plommon	169	495	135	94	311	104
Körsbär	188	621	65	139	140	77
Summa frukt	1 862	..	350	1 871	..	309
<i>Bär</i>									
Jordgubbar	2 209	9 845	597	2 401	12 137	525	2 082	11 700	..
Hallon	130	191	156	156	250	160
Svarta vinbär	471	395	184	511	493	175
Övriga bär	99	..	61	123	..	68
Summa bär	2 909	..	811	3 191	..	767
<i>Plantskoleväxter</i>	435	16 781 ³	160	393	17 453 ³	107

1) Urvalsundersökning, se sid. 80.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

3) Plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–2005

Outdoor cultivation

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005
Köksväxter									
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767	7 047
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045	987
Frukt									
areal, hektar	3 039	3 108	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862	1 871
antal företag	620	623	558	503	460	425	365	350	309
Bär									
areal, hektar	2 562	2 990	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909	3 191
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811	767
Snittblommor									
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47
antal företag	267	231	200	156	200	168	97
Plantskoleväxter									
areal, hektar	751	793	737	706	740	761	616	435	393
antal företag	327	310	303	246	230	194	181	160	107

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.5
Äppel- och päronsorter. Areal, antal träd och antal företag, 31 december 2007
Apple- and pear varieties. Area, number of trees and number of holdings. December 2007

Avser samtliga trädgårdsföretag med minst 2 500 m² fruktodling

Figures refer to horticultural holdings with at least 2 500 square metres of fruit trees

Sort	Areal, hektar	Antal träd	Antal företag
Äpple			
<i>Totalt i riket</i>	1 194,3	1 634 287	
Varav Ingrid Marie / Karin Schneider	296,6	360 415	210
Aroma / Röd Aroma	198,8	306 130	197
Discovery	104,4	218 270	126
Cox Orange	99,1	107 052	138
Gravensteiner / Röd Gravensteiner	86,3	98 343	128
Päron			
<i>Totalt i riket</i>	119,4	137 479	
Varav Clara Frijs	42,7	63 183	76
Conference	22,1	20 043	60
Carola	9,8	11 815	42
Alexander Lukas	9,4	11 616	27
Concorde	3,2	7 756	13

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.6

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2002			2005		
	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>						
Tomater	642 133	22 771 ²	262	455 965	17 283 ²	204
Gurka	605 935	22 937 ²	238	595 754	24 294 ²	206
Melon	18 622	175 ²	28	11 903	77 ²	21
Annan sallat	69 825	3 836	27	62 087	5 520	19
Kruksallat	70 790	14 980	10	44 380	19 184	14
Kryddväxter	53 291	22 557	36	61 542	19 406	35
Jordgubbar	52 218	248 ²	20	73 310	363 ²	23
Hallon	9 320	7 ²	5	2 415	4 ²	5
Övriga köksväxter	31 928	..	40	22 936	..	32
Summa köksväxter	1 551 362	..	429	1 329 293	..	351
<i>Snittblommor</i>						
Rosor	76 268	10 032	17	27 880	3 070	10
Krysanthemum	17 988	432	33	10 980	318	19
Alstroemeria	4 884	477	10	2 493	178	4
Övriga snittblommor	13 322	433	26	9 378	240	19
Summa snittblommor	114 462	11 383	64	50 731	3 805	45
<i>Löblommor till snitt</i>						
Tulpaner		112 025	252		114 363	174
Narcisser		1 023	169		787	116
Övriga löblommor		2 580	37		634	24
Summa löblommor till snitt		115 628	272		115 784	186
<i>Krukväxter</i>						
Begonia		5 066	204		3 463	142
Krysanthemum		2 506	36		2 089	33
Cyklamen		1 290	125		1 140	89
Julstjärna		6 112	224		4 592	170
Pelargon		11 352	548		10 547	465
Saint paulia		2 099	26		1 600	24
Kalanchoe		3 934	26		5 382	18
Impatiens		1 838	184		1 338	173
Primula		1 516	51		919	36
Marguerite		2 569	242		1 587	193
Gröna växter		1 089	95		760	61
Praktpetunia, stor och småbladig		1 319	335		1 193	302
Övriga krukväxter		7 671	272		6 314	165
Summa krukväxter		48 361	619		40 923	514
<i>Övrigt</i>						
Löblommor i kruka		13 072	364		14 425	287
Utplanteringsväxter		65 017	690		60 882	582
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		169 711	227		86 282	167

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Tomater, gurka, melon, jordgubbar och hallon redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.7**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–2005***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005
Köksväxter								
yta, 1 000-tals m ²	1 580	1 635	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551	1 329
antal företag	739	641	566	607	517	462	429	351
Snittblommor								
yta, 1 000-tals m ²	534	399	309	266	185	160	114	51
antal företag	424	341	228	211	134	90	64	45
Krukväxter								
kvantitet, 1 000-tal	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361	40 923
antal företag	834	812	697	765	630	608	619	514
Lökblommor								
kvantitet, 1 000-tal ¹⁾	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145	128 700	130 209
antal företag	641	587	467	487	383	380	388	300
Utplanteringsväxter								
kvantitet, 1 000-tal	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017	60 882
antal företag	..	970	846	916	779	705	690	582
Sticklingar och småplantor								
kvantitet, 1 000-tal	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711	86 282
antal företag	..	586	326	709	216	203	227	167

1) Uppgifter för både lökblommor/snitt och i kruka.

Källa: Jordbruksverket och SCB.